

Kari Toukoniitty

 Korva-, nenä- ja kurkkutautien
erikoislääkäri

Valtaosa, 70 prosenttia lapsista on sairastanut ainakin yhden välikorvatulehduksen toiseen ikävuoteensa mennessä. Tauti on siis perin tavallinen, mutta korvatulehdus ei silti ole mikään leikin asia. Vanhemmat voivat antaa korvakipuiselle lapselle ensiavun, mutta sen jälkeen on hyvä käydä lapsen kanssa lääkärin vastaanotolla.

Hyvä tietää
Korvatulehduksen riskiä lisäävät:

- päiväkotitai perhepäivähoito
- vanhempien tupakointi kotona
- tutin jatkuva käyttö
- lyhyeksi tai kokonaan pois jäänyt rintaruokinta
- allergiat

Korvatulehduksen hyvä hoito varjelee lapsen kuuloa

Lasten korvatulehdukset ovat tutkimusten mukaan yleistyneet vuosien mittaan. Suomessa lasten akuutteja korvatulehduksia todetaan vuosittain jo 500 000.

Toistuvat kivuliaat korvatulehdukset voivat häiritä pahasti perheiden arkea. Kivut haittaavat lapsen nukkumista, ja uni-valverytmi hajoaa, mikä voi johtaa lapsen kokonaisvaltaiseen pahaan oloon. Lapsi ärtyy helposti pienemmistäkin vastoinkäymisistä, hänen ruokahalunsa saattaa heikentyä, ja pienemmillä lapsilla pituus- ja painokehitys hidastuvat. Sairauden takia lapset joutuvat olemaan poissa hoitopaikasta, jolloin vanhempien työstä poissaolot aiheuttavat lisäongelmia.

Pienten lasten sairaus

Korvatulehdus on yleisimmillään, kun lapsi on yli kuuden kuukauden, mutta vielä alle kaksivuotias. Useimmiten korvatulehdus alkaa flunssan yhteydessä. Oireet tulevat yleensä 3–7 päivän sisällä nuhan ja yskän alusta. Mitä pidempään flunssa jatkuu, sen suurempi on riski korvan tulehtumisesta.

Korvakipu alkaa tavallisesti lapsen nukkuessa. Kuitenkin on huomattava, että korvatulehdukseen ei aina liity särkyä, vaan varsinkin vähän isommilla lapsilla voi kuulon heikkeneminen ole ainoa viite korva-vaivasta. Ripuli ja oksentelu voivat myös liittyä korvan tulehtumiseen.

Terve välikorvaontelo on ilmapiintoinen. Ilma välikorvaan tulee normaalisti korvatorvea pitkin nenänie-

lusta. Jos korvatorven limakalvo turpoaa, ilman pääsy korvaonteloon estyy. Tämän takia välikorvaonteloon kertyy nestettä ja korva tulehtuu.

Ensiavun voi antaa kotona

Jos lapsi herää yöllä korvakipuun, vanhemmat voivat antaa lapselle särkylääkettä ensiavuksi. Vaikka kipua olisi lakannut seuraavaan aamuun mennessä, on korvat kuitenkin tarkistettava lääkärin vastaanotolla, sillä korvatulehdus voi alkuvaiheen jälkeen jatkua kivuttomana.

Antibioottien tehon heikkeneminen runsaan käytön takia asettaa korkeat laatuvaatimukset korvatulehduksen diagnostiikalle. Varmuuden vuoksi annetut antibiootit eivät kuulu hyvään hoitokäytäntöön.

Aina ei ole helppoa arvioida pienen ja sisukkaasti tutkimusta vastustavan lapsen korvien tilaa. Mitä pienempi lapsi on, sen ahtaampia ovat korvakäytävät. Vahan puhdistaminen on välttämätön, jotta tärykalvo näkyisi kunnolla; toimenpide on tehtävä helläkäteisesti ja on usein hyvin haasteellinen. Tutkimuksessa erittäin suurena apuna on korvalääkärien käyttämä mikroskooppi, jolla diagnoosi saadaan varmasti oikein tehtyä.

Antibioottia vain bakteeritautiin

Bakteerin aiheuttamassa korvatulehduksessa antibioottihoito on edelleen välttämätön. Muissa tilanteissa voidaan seurata taudin kehittymistä,

ja käyttää oireenmukaista hoitoa eli lähinnä kipu-, nuha- ja yskänlääkkeitä.

Tärykalvopistoja eli lapsen korvan puhkaisuja tehdään nykyään enintään vähemmän, mutta pisto on edelleen kovissa särkytiloissa nopeasti kipua lievittävä toimenpide.

Korvatulehduskierteellä tarkoitetaan tulehdusten uusiutumista toinen toisensa perään. Lapsi on siinä vaiheessa saanut jo useita lääkekuureja, mutta korva ei parane kuin osittain. Seurauksena on usein niin sanottu liimakorva. Tuolloin välikorvaonteloon muodostuu sitkeää, liimaista eritettä, joka heikentää lapsen kuuloa. Pienillä lapsilla liimakorvaa on ymmärrettävästi vaikea havaita itse. Liimakorvatauti on yleensä kivuton, paineentunnetta saattaa esiintyä, ja lapsi ärtyy tavallista helpommin. Vanhemmilla lapsilla vanhemmat saattavat jo kotioloissakin huomata lapsen kuulon huononemisen.

Ilmastointi hoitaa liimakorvaa

Hoitamaton liimakorva johtaa pysyvään kuulon heikkenemiseen. Liimakorvatauti hoidetaan asettamalla pieni ilmastointiputki tärykalvoon.

Ideana on korvan ilmastointi ulkokalvosta ilmastointiputkella. Tuubit pysyvät yleensä puolesta yhteen vuoteen paikallaan ja sinä aikana korva tervehtyy täysin. Korvatulehduksista on hyötyä myös tilanteissa, joissa lapsi saa toistuvia lääkekuureja, vaikkei liimakorvaa ole vielä kehittynyt.

Nuhaisen lapsen korvatorven toiminta häiriintyy niin, ettei välikorva ilmastoidu normaalisti. Tällöin ilmastointiputki korjaa tilanteen, eikä korva pääse tulehtumaan.

Kitarisako pöpöpesä?

Lapsen jatkuvan märkäisen nuhan syynä saattaa olla kroonisesti tulehtunut kitarisa, joka voi olla märkäproppuja sisältävä bakteeripesäke.

Risakudoksesta bakteerit pääsevät nousemaan lapsen lyhyttä korvatorvea pitkin välikorvaan tulehduttaen korvan. Kitarisa saattaa olla myös suurentunut, jolloin se tukkii ilmatien nenänielussa. Silloin lapsi joutuu tukkoisuuden takia hengittämään osittain suu avoinna, ja hän kuorsaa öisin. Suuhengitys johtaa kehittyvien leukaluiden kasvuhäiriöihin, joita sitten hammaslääkärit myöhemmin hoitavat erilaisin kisko-

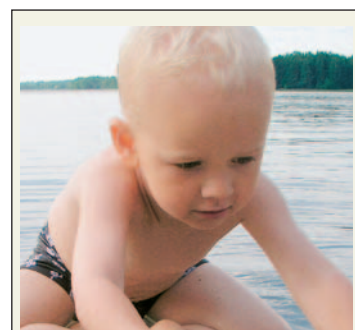
tuksin. Näissä tilanteissa lapsen kitarisanpoisto on tarpeen, jotta tulehduskierre saadaan katkaistua.

Pienillä lapsilla riittää usein pelkkä ilmastointiputkien asettaminen korviin.

Jälkitarkastus on osa hoitoa

Lääketieteessä kaiken perusta on oikea diagnoosi ja nimenomaan korvatautien kohdalla tätä ei voi korostaa liikaa. Pienten lasten korvien tutkiminen on haasteellista työtä, jossa koulutuksella ja oikeilla välineillä on suuri merkitys.

Olipa valittu hoitomuoto mikä tahansa, on hoidon jälkeen oltava varma siitä, että korva on parantunut. Jälkitarkastus kuuluu aina korvatulehduksen hoitoon, ja tarkastuskäynnistä on hyvä sopia hoitavan lääkärin kanssa heti vastaanotolla.

Pikku vesipedolla aina korvat kipeänä

Perheen viisivuotias rakastaa uimista ja vesileikkejä, mutta tuntuu saavan niistä usein korvansa kipeäksi. Kari Toukoniitty, pitäsikö lapselle hankkia korvatulpat vai mikä neuvoksi?

– Korvatulpat voisivat olla avuksi. Apteekista saa silikonikittiä, josta voi muovata lapselle sopivat tulpat. Niiden paikallaan pysymisen voi varmistaa uimapanamalla, jossa on levyns korvien kohdalla. Toinen vaihtoehto ovat yksilölliset, lapsen korvakäytävistä otettujen mallien mukaan tehdyt korvatulpat. Ne valmistaa kuulontutkija.